

OTWIERAĆ SIĘ (17) *vb impf*

otwierać się (16), **odtwierać się** (1) *GlabGad*.

się (14), się (3).

o oraz a jasne; -é- (4) *Oczko*, *OrzJan* (2), *SarnStat*, -e- (1) *Mącz*.

inf otwierać się (2). ◇ *praes 1 sg* otwieram się (1). ◇ *3 sg* otwiera się (4). ◇ *3 pl* otwierają się (8).

◇ *imp 2 pl* otwierajcie się (1). ◇ *con 3 sg f* by się otwierała (1).

Sł stp brak, *Cn notuje*, *Linde XVII w.* (z *Cn*) s.v. *otworzyć*.

1. *Odmykać się; aperiri Cn* (3) : Wrotny łkriy w zánádrá klucze/ Kiedy kto wżeteczny tłucze. Nie otwieraycie łie wrotá/ S kimby Pan vżył kłopotá. *RejZwierc* 236v.

W przen (2) :

Fraza: »otwierają się wrota [do czego]« [szyk zmienny] (2): *CzechEpPORz* **4v; Włóży zá nádrá ręce/ ręce nierobotne. Tu łię iuż do kradzieży otwieráią wrotá: Gdyż żebráć v kościołá młodemu łromotá. *KlonWor* 34.

2. *Rozwierać się* (2) : Wnet człek vmiera/ Doł łie otwiera. O łmutny dole/ W fortunnym kole/ Nieobaczamy/ Gdy w cię wpadamy. *WisznTr* 20.

Szereg: »zawierać i otwierać się« (1): *Follicare*, *Zawierać y otwierác łie yáko poddymny álbo wíátrowy miełzek*. *Mącz* 133c.

3. *Rozchyłáć się, rozwierać się; hiare, oscitare Cn* (6) : požitek znamieńty [!] czini kadzenie Ambrá/ Gallia mułcata: czyniącz na węglu rołpalonym, á nad tim brzemienna pani ma łtać, abowiem od takiego kadzenia, drogi łwiebodnie łie otwieraia [!]/ y płod na doł bywa nakłoniony. *FalZioł* V 19d, I 106d; *GlabGad* B8; *Oczko* 29.

Przysłowie: Táko rychłó łączny vmiera/ iák łyty ktoremu łie dupá otwiera. *March*¹ A4v.

W przen (1) :

Fraza: »[komu] oczy się otwierają« = *ktoś zaczyna coś pojmwáć* (1): tym/ ktorzy przyimuią chleb łwięty/ oczy łię otwieráią. Bo wielką y niewyłłowioną moc miáło Páńłkie Ciáło. *LatHar* 194.

4. *Ujawniáć się* (2) : A widzifz tu iuż? iáko łie wáłze wykřęty Dijabelłkie otwieráią/ iáko łudzi prołthe zwodzićie *KrowObr* 202; z czego wáłzá K.M. dobrze poiáć może/ czego łie ón ielcze łpodziéwa/ co myłłi. Bo kiedyż łie poczłł z tą mową łwoiá otwieráć? *OrzJan* 76.

5. *Stawáć się dostępnym; przen [komu]* (3) : *KuczłKat* 240; Widźiće W. M. panowie/ iáko mi łie plác do rzeczy otwiera/ w którym iákobym chćiał/ tákbym łie rozwić mogł *OrzJan* 24; A iźby łie połtronnym ołobom przeciwo temu Przywileiowi kułć łie o co drógá nie otwieráłá [*Ne autem extraneis personis contra hoc privilegium aliquid tentandi via pateat JanStat* 204] *SarnStat* 194.

*** *Bez wystarczájącego kontekstu* (1) : *Patesco* – Otwieram łie. *Calep* 761b.

Synonim: 1. *odmykać się*.

Formacje współrdzenne cf ODEWRZEĆ.

Cf OTWIERAJĄCY SIĘ